בס"ד "הדף היומי לתולדותינו"

יום ה', ד' ב תשס"ד (26 בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, הפן השני למדור החודשי של **"דע מאין באת..."**:[על המתרחש בעולם היהודי במאה ה**ארבע-עשרה** לסה"נ]

הקהילה היהודית בירושלים, שנעלמה כמעט לחלוטין במאה ה- 13 [כנראה בגלל מלחמות הצלבנים], התאוששה במהלך המאה ה- 14 ומנתה לקראת סוף המאה כמה עשרות איש. רוב התושבים החדשים הגיעו מערי החוף, שהרסו הממלוכים לאחר שכבשו אותן מידי הצלבנים. יהודי העיר התפרנסו בעיקר מאירוח עולי הרגל היהודים, שהגיעו ממערב אירופה ומצפון אפריקה. חלק מאותם עולי הרגל נשארו בירושלים.

לקראת סוף המאה, עזבו היהודים תושבי העיר את הר ציון, שלא היה מוקף בחומה, ו**הקימו שכונה חדשה** סמוך להר הבית, **במקום שנמצא בו כיום הרובע היהודי**. שכונה זו הלכה והתפתחה עם השנים. ארץ-ישראל הפכה לפרובינציה של האמפיריה הממלוכית, שמרכזה היה במצרים. הארץ חולקה ל- 3 מחוזות, ובכל מחוז טופחה עיר בירה – **צפת**, **עזה** ו**כרך** שבעבר הירדן. יהודים רבים החלו להשתכן בצפת, ובעיר קם מרכז יהודי גדול, שתפס את מקומה של ירושלים. מחוז צפת השתרע במאה ה- 14 בין הים לירדן, ומג'נין בדרום ועד להרים שממזרח לצידון.

ϕϕϕ

בשנת 5114 [1354], לאחר הפְּרעות שהתחוללו בקהילות ספרד בעקבות "**המגפה השחורה**", התכנסו ראשי הציבור היהודי בארגון כדי להקים ועד משותף ליהודי ספרד וכדי לקבל שורה של החלטות שיחייבו את כל יהודי המדינה. ועד ארגון קיווה **לאחד את כל הקהילות היהודיות** בממלכות ספרד – קסטיליה, ארגון, וולנסיה – כדי שייטיבו להתגונן בעתיד מפני פורעים ומפני נסיונות של השלטונות הנוצריים לכפות על היהודים המרת דת. איחוד שכזה אמור היה גם לסייע בקביעת סדרים פנימיים בתוך הקהילה היהודית. באי הכינוס ביקשו מהמלך אישור לגבות מהיהודים כספים למימון צרכיו הפנימיים של הארגון, וכן קיוו לקבל ממנו רשות לחסל את המלשינים שבתוכם. הם פנו למלך ספרד בבקשה שיחוקק חוקי מגן ליהודים ויעניק להם הנחות מגזירות כספיות ומנהליות שונות. במקביל, הם פנו גם לחצר האפיפיור באביניון וביקשו ממנו שיורה לאינקוויזיציה שלא להעמיד יהודים לדין. הם הדגישו כי היהדות אינה בגדר מינות, ומן הראוי שהמלך, ולא האינקוויזיציה הכנסייתית, יעניש יהודי שיסייע למינות הנוצרית. ועד ארגון לא הצליח ללכד סביבו את הקהילות היהודיות. למרות שעת החירום, לא כל הקהילות השתתפו בכינוס, וגם אלה שנכחו לא הסכימו לאמץ את המסקנות.

ϕϕϕ

באמצע המאה, לאחר ששככה באירופה, פרצה "המגפה השחורה" גם בארץ-ישראל. לא ידוע כמה זמן השתוללה המגפה בארץ, ואין נתונים לגבי מספר הנפגעים. בעקבות התפרצות המגפה, שפגעה בעיקר ביישובים העירוניים הצפופים כגון צפת ועזה, עזבו תושבי הערים את בתיהם ועברו לגור בשטחים הפתוחים. רבים עזבו את היישובים, שמֵי השתיה שלהם נשמרו בבורות, והתיישבו סמוך למעיינות מים טבעיים, בעיקר ליד מקורות הירקון. תוצאותיה הישירות של המגפה התבטאו בהחלשת השלטון הממלוכי, בהקטנת רמת הבטחון בארץ ובהתקפות רבות של שבטי המדבר. היהודים והנוצרים הרבו בתפילות. גם המוסלמים ערכו תפילות פומביות והטיפו לחזרה בתשובה. לאחר שנעלמה "המגפה השחורה" מהארץ, התאוששה השלטון הממלוכי במהירות. [ואלה תולדות... 2000]

"לו עמי שומע לי, ישראל בדרכַי יהלֵכו. כמעט אויביהם אכניע, ועל צריהם אשיב ידי."[תהלים פ"א]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי**

כניסת השבת (ב"ש): 17[14]

יום נעים ושבת שלום!

צאת השבת (ב"ש): 18[12]

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל.

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ה', ד' ב תשס"ד (26 בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

השבת - פרשת "תרומה" [שמות כ"ה 1 – כ"ז 19], הראשונה בפרשיות בניית המשכן.

"לו עמי שומע לי, ישראל בדרכַי יהלֵכו. כמעט אויביהם אכניע, ועל צריהם אשיב ידי."[תהלים פ"א]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי**

כניסת השבת (ב"ש): 17[14]

יום נעים ושבת שלום!

צאת השבת (ב"ש): 18[12]

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל.